

כלכלה 2017

בקהל
הסמכהתעשייה בברזיל.
צילום: רויטרס

צפויים להיות המנועים לצמיחה בשנת 2017 ולדחוף את הכלכלה הברזילאית קדימה. אינדיקטורים אלה נתמכים בכוונת הבנק המרכזי להפחית את הריבית לראשונה זה ארבע שנים. מהלך זה צפוי אף להתרחב עם קיצוצי ריבית נוספים במהלך 2017 לצורך האצת הצמיחה. ניתוח החוב מלמד כי המגזר העסקי ומגזר משקי הבית צברו חוב נמוך יותר ביחס לכלכלות מתפתחות אחרות, אך במקביל החוב הציבורי ממשיך את העלייה שהחל לפני שנתיים ועומד על כ-2.47% מהתוצר וזאת לעומת ממוצע של 47.5% לכלכלות מתפתחות.

על אף העלייה המתמשכת של הגידול בחוב הציבורי, ביחס למדינות מתפתחות אחרות ברזיל היא עדיין אחת מהטובות כאשר מדובר בשמירה על העתודות הבינלאומיות, דבר המאפשר לה לשמור על עצמאות. לאחרונה עברה הצעת חוק להגביל את ההוצאה הציבורית כך שהגידול השנתי שלה במהלך 20 השנה הקרובות יעמוד על אפס.

כל אלו גורמים לעליית הדירוג של ברזיל לראשונה זה תקופה ארוכה ולתקווה מחודשת לצמיחת הכלכלה והיציבות הפוליטית.

ארגנטינה סבלה בעשרות השנים האחרונות ממצב כלכלי ירוד: אינפלציה גבוהה, עלייה מתמשכת בחוב החיצוני, גירעון בחשבון השוטף ומשברים כלכליים חוזרים ונשנים, בהם המשבר הכלכלי החברתי והפוליטי ב-2001, שגרם לממשלה להכריז חדלות פירעון על החוב הממשלתי והביא 60% מאוכלוסיית המדינה לחיות מתחת לקו העוני. משבר חמור נוסף נרשם ביולי 2014, לאחר שהממשלה הארגנטינאית התעלמה מפסיקות של בית המשפט האמריקאי לגבי החוב שלה לנושים אשר הביאו את ארגנטינה שוב למצב של חדלות פירעון.

מאז היבחרו של הנשיא מאקרי בסוף 2015 נראה שארגנטינה החלה לעשות את צעדיה ליציאה מהמשבר והאינדיקטורים הכלכליים מתחילים לתת את אותותיהם. אומנם קצב צמיחת התמ"ג התכווץ ב-2.3% ב-2016 ביחס לממוצע של 3.3% ביחס לעשור קודם, אך 2017 מבשרת תחזית של עלייה ב-3.2%. נוסף לכך, היצוא והצריכה הציבורית גדלו ב-3.7% ו-0.3% בהתאמה, בעוד מנגד הצריכה הפרטית וההשקעות התכווצו ב-1.4% וב-5.5%. הבנק המרכזי אשר קבע יעד להורדת האינפלציה מצליח במאמציו, משיעור של 38% אינפלציה ב-2016 ישנו צפי לירידה לשיעור של 24.75%. כאמור, ירידת האינפלציה צפויה להועיל לחברות ולעסקים קטנים. יחד עם שיפור נתוני היצוא נראה כי הנתונים תומכים בהערכה שארגנטינה בדרך ליציאה מהמשבר. השקעות צפויות להיות המנוע של הצמיחה בשנת 2017 ולדחוף את הכלכלה למקום חיובי.

להערכתנו, השינוי החשוב והמרכזי מתבסס על מאמציו של הנשיא מאקרי לאפשר לכלכלה הארגנטינאית לפעול בתנאים חופשיים. בין יתר פעולותיו אפשר למצוא את נידוד המטבע המקומי, משטר שע"ח גמיש ומדיניות מוניטרית שמטרתה צמצום האינפלציה, הסרת הבקורות על ההון, צמצום סובסידיות פיקאליות וכן הסרת כמה מהמסים על היצוא. הישג משמעותי נוסף של הנשיא הוא השגת הסדר נושים, לאחר 15 שנה בערכאות משפטיות, שבעקבותיו זכתה ארגנטינה לגישה למימון חיצוני באמצעות שוקי ההון הבינלאומיים. החזרה לשוקי ההון הבינלאומיים אפשרה למשרד האוצר להנפיק חוב בדולר אמריקאי תחת תנאים מועדפים, כך שצורכי המימון של המדינה כוסו לשנה זאת. נוסף לכך, שינוי המדיניות בקשר להגבלות שער החליפין הובילו לפיחות במטבע המקומי וכתוצאה מכך לצבירת עתודות הבינלאומיות.

לסיכום נסתפק באופטימיות זהירה: הידרדרות של תנאי הסחר ועלייה צפויה בריבית העולמית הם סיכונים לא פשוטים עבור ארגנטינה. מנגד, להערכתנו, זרימת הון חיובית עשויה להתניע השקעות, ליצור מומנטום חיובי וכך להביא לידי התחזקות המטבע המקומי ושיפור הכלכלה. ■

הכותבת היא מנכ"לית בסטח, ביטוח
סיכוני אשראי וסחר חוץ

דירוג שתי המדינות עלה בסוף הרבעון האחרון. זהו מהלך הנובע משיפור אינדיקטורים כלליים ותחזיות חיוביות יותר בעקבות ההתאוששות הנראית לעין של מדינות אלו. כאמור, על אף הריחוק הגיאוגרפי הגדול בין ישראל למדינות אלו, התאוששות ברזיל וארגנטינה יכולה להשפיע ולהגדיל את היקף הסחר של ישראל איתן ולהשפיע על היצואנים והיבואנים הישראלים: על פי נתוני מכון היצוא, היקף הסחר של ישראל וברזיל הסתכם בשנת 2016 בכ-980 מיליון דולר, עלייה של כ-9% ביחס ל-2015. יצוא הסחורות שמר על יציבות ביחס לשנה שעברה ועמד על כ-730 מיליון דולר ויבוא הסחורות רשם עלייה חדשה של כ-50% להיקף של 250 מיליון דולר. על פי נתונים אלו, ברזיל הנה יעד היצוא העיקרי של ישראל באזור אמריקה הלטינית. גם היקף הסחר של ישראל עם ארגנטינה אינו מבוטל. ב-2016 היקף הסחר הסתכם ב-247 מיליון דולר, כאשר 108 מיליון דולר מיוחסים ליצוא ו-139 מיליון ליבוא סחורות. מגמה זו דווקא מלמדת על ירידה ברמת הסחר בשנים האחרונות, ככל הנראה כתוצאה מהמשבר החמור שפקד את ארגנטינה ב-2014.

אז איפה מדינות אלו היום ולאן הן הולכות?

ברזיל, בעלת הכלכלה הגדולה ביותר באמריקה הלטינית, הייתה שרויה בשנים האחרונות במיתון עמוק. פיחות חד בערך המטבע המקומי הביא להתייקרות משמעותית של המוצרים המיובאים מחו"ל ולירידה כללית בביקושים של השוק הברזילאי. משבר זה הוחרף ב-2016 בשל המשבר הפוליטי על רקע פרשת שחיתות גדולה שהביאה להדחתה של הנשיאה דילמה רוסף באוגוסט 2016. על פי מחקר שנעשה על ידי חברת יולר הרמס, ענקית ביטוח האשראי הגדולה בעולם, בשנת 2016 היקף השקעות בברזיל צנח ב-10.3% ובכך היוו את הרכיב הכלכלי הגרוע ביותר בשנה זו. הצריכה הפרטית והציבורית ירדה ב-4.3% ו-0.6% בהתאמה. היבוא ירד ב-10.4% בעוד היצוא גדל ב-1.6%. סיכונים ואתגרים אחרים אשר אפיינו את ברזיל בשנים האחרונות היו רמת אינפלציה גבוהה, מגמת עלייה בחוב הממשלתי לצד גירעון תקציבי, נטל חוב, תשלומי ריבית גבוהים ועלייה בשיעור האבטלה.

עם זאת, בתקופה האחרונה נראה כי שיעור הצמיחה השלילי בתמ"ג התמתן ונעצר, ואינדיקטורים כלכליים שהידרדרו לשיא התחתית בשנת 2016 עולים עתה בצורה הדרגתית. כך למשל, הצריכה הפרטית וההשקעות

חוסר הוודאות בנוגע לעתיד היורו מחייב את היצואנים הישראלים לחפש אלטרנטיבות שתיים מהגדולות שבהן, ארגנטינה וברזיל, מקיימות כבר יחסי מסחר ענפים עם ישראל « אז מהן האפשרויות ומהם הסיכונים במסחר עם מדינות אלו?

חגית ציטיאט-לוי

בתוך הסערה הפוליטית והכלכלית שעברה על בריטניה, ובעיצומן של הבחירות בצרפת, נסחפו כלי התקשורת, הפוליטיקאים והכלכלנים להערכות בנוגע לעתידו של גוש היורו. אם חשבנו שעיקר הדרמה תיעצר בבריטניה, כבר הספקנו ללמוד שהמונח Brexit נטבע עמוק, פרפראזה על מושג ה-Brexit המפורסם. הסתכלות על גרף התשוואות של ממשלת צרפת מלמדת שאי-הוודאות "עלתה" לצרפת בעלייה של 30 נקודות בסיס מאז תחילת השנה בעלויות המימון שלה. זוהי תוצאה של אי-הוודאות הנובעת מהחשש אשר לבחירות. בחירתו של מקרון צפויה להרגיע את השווקים ואת החשש להתפרקות גוש היורו ולבסס את הצפי להפחתת הגירעון מתחת ל-3% מהתמ"ג, תוך ייצוב של החוב החיצוני ב-2018.

במקביל לכל הטלטלות הפוליטיות ואי-הוודאות הכללית של אירופה, מסתמן ששינוי אמיתי מתחיל להתחולל בשתי מדינות ביבשת אחרת, אמריקה הלטינית, שם כבר תוצאות מהלכים של הממשל משנים ממש את פני המדינות ברזיל וארגנטינה.

חגית
ציטיאט-לוי
צילום: יח"צ